

STEFAN VAN LAERE

INKIJK EXEMPLAAR

drang

EEN DRANG NAAR

WEEERLOOS ZIJN

roman

datawyse

**"De Vlaamse
John Irving!"**

NBD BIBLION

UITGEVERIJ PARTIZAAN & DATAWYSE

EEN DRANG NAAR WEERLOOS ZIJN

Een drang naar weerloos zijn

roman

©2019 Stefaan Van Laere

Uitgeverij Partizaan & Datawyse

ISBN: 978-94-6380-294-9

www.partizaan.be

NUR: 300, 301

EEN DRANG NAAR WEERLOOS ZIJN

roman

STEFAAN VAN LAERE

UITGEVERIJ PARTIZAAN

1.

Niemand die naar mij luistert – waarom zouden ze

Ze laten mij verdomme weer wachten. Mijn tong is veel te ruw. Zerp, kent ge dat woord? Zoek het maar eens op, tikkend op die toetsen van u. Ik zou willen roepen, zo luid ik maar kan. *Mijn tong is zerp!* Maar ik ga het niet doen. Het zou een machteloze schreeuw zijn, en ik gun ze dat plezier niet. Ze zouden nogal gniffelen: ziet ge wel dat Greta ze niet alle vijf op een rij heeft!

Mijn ogen wegen te zwaar, ik kan ze niet openhouden. Ik kijk dan maar door de spleetjes naar niets, naar de grond. Wie mij nu zou zien zitten zal natuurlijk denken dat ik aan het bidden ben.

Maar waarom is mijn tong zo zuur! Ik zou bijna durven zweren dat ik een hele pot opgelegde rolmops met ajuinringen naar binnen heb gespeeld.

Het etensuur is al een half uur voorbij, maar ik protesteer niet. Dat moogt ge van mij niet vragen.

Niet meer.

Het haalt toch niets uit.

En waarom zou ik ook, hun eten is niet te vreten.

En vandaag is het vrijdag, geen grammeke vlees krijgt ge dan, nog geen stukske vet spek.

De kok loopt daar weer te giechelen. Die dikke, naar adem snakkende vent met zijn veel te korte beentjes voor dat logge lompe karkas van hem. Zijn witte marcelleke zonder mouwen is altijd bevlekt. Hij gaat vandaag weer een van zijn gevreesde schotels klaarmaken, ik ken hem! Hele nachten zit hij op tv naar al die koks te kijken.

Rode poon of tofu met sojascheuten in olijfolie, met puntjes verbrande knoflook want dat moet zo voor de smaak.

Of zijn nieuwste ontdekking waar hij maar niet kan over zwijgen omdat de Japanners daar oud door worden, kelp. Het heeft lang geduurd voor ik het kon onthouden, kelp. Kon hij niet gewoon zeewier zeggen, maar nee, meneer wilde weer geleerd doen.

Kelp, kelp, dat eten de oesters in hun schelp.

Hun buikske dik en rond, dat is toch zo gezond.

Ik tik zo hard ik kan met mijn wandelstok op de grond. Om te protesteren tegen de gang van zaken, maar ook om te controleren of ik nog leef.

Of mijn opstandige lijf nog wel naar mij luistert.

En gezeten op mijn wankel melkstoel registreer ik, koel en afstandelijk. Een fotocamera die blijft doorklikken, wat er ook gebeurt. Gruwelijke slachtpartijen, gillende kinderen die door hoog opblazende vlammen verteerd worden. Mijn incontinentie pa die zijn eigen onder schijt en er nog kan mee lachen ook.

Ik zet de deur op een kier. Ik loer haastig de lange gang in. Ik voel mij een kwajongen die weer iets uitgestoken heeft en die weet dat hij streng gestraft gaat worden.

Tegen de rand van de lambrisering heeft iemand een netwerk van verroeste punaises geprikt.

Zou het iets te betekenen hebben? Is het een kaart met onderduikadressen, een achteloos nagelaten herinnering van het verzet? Geheime codes die alleen ingewijden begrijpen?

Logica, die is bij het schriele ventje in de aanpalende kamer ook ver te zoeken. Hij draagt vandaag weer zijn keppeltje op zijn kale kruin, maar hij is evenveel jood als Adolf Hitler. Jakob is zijn naam, geloof ik.

Raar toch, er gaat geen dag voorbij of de gedachte aan de Führer komt weleens bij mij op, in een onbewaakt ogenblik. Een kortstondige flits, een dolk die mijn hart doorboort.

Aan Dolf met de snor denk ik wel, en aan pa niet. Maar die zou het niet erg vinden dat ik voorrang geef aan zijn afgod. Ik durf er op te wedden dat hij nu, in het voorgeborchte van de hel, met betraande, fiere ogen op mij neerkijkt. Maar ik laat hem ook nu niet in mijn diepste binnenste toe. Daar heeft niemand zaken mee, dat deurke is voorgoed op slot.

Vandaag heeft Jakob meegeholpen, en dat zullen we geweten hebben! Vanmorgen stond hij al bij het krieken van de dag op, en zingen maar. Niet omdat hij vrolijk was, maar puur om ons te koeioneren. Hij had een emmer cement gemaakt, en was druk in de weer met de putten en bulten van de voorgevel dicht te plamuren. Pure bezigheidstherapie, want het zou geen half jaar duren of die cement was er allemaal weer uitgevallen.

En wij gaan het de komende weken moeten horen! Dat hij nog altijd zo goed te been is, en hij tenminste nog de handen uit de mouwen steekt. En dat wij allemaal maar profiteurs zijn.

Elke morgen doet Jakob trouw zijn oefeningen, in de gang, om er zeker van te zijn dat iedereen hem gehoord heeft. Twintig keer opdrukken, op en neer springen, de armen gespreid gelijk een vliegtuig, en dan, met een altijd maar roder

wordend gezicht, er nog wat van die venijnige kniebuigingen die zijn adem helemaal afsnijden bovenop.

En Annabel, snottebel noem ik haar, die ouwe verdorde trien van twee deuren verder, die geeft hem nog complimentjes ook! Ik vertik het, ik kijk de andere kant uit als hij in de gang passeert, ik veins een nukkige spier in de rug, een plots opkomende appelflawwte en ik moet dan altijd wat op mijn bed gaan liggen.

Daar is het weer, opborrelend vanuit de diepe wanden van mijn maag, brandend door mijn slokdarm naar mijn zure mond. Dat knagende, dat verstikkende gevoel dat ik dringend iets belangrijks te zeggen heb. Alleen weet ik niet wat. Een uitspraak die de wereld gaat veranderen, die het dolle draaien van de aardbol één seconde gaat doen stoppen.

Maar er is niemand die naar mij luistert.

Niet dat het moet.

Ik heb geen publiek nodig.

Laat mij met rust!

Waar zou ik trouwens ergens moeten beginnen met dat eindeloze verhaal van mij. Hier en nu, mijn handen weerloos op mijn bibberende knieën?

Weet gij mij dat soms te vertellen?

Ik heb de snik in de keel. En ik kan maar niet stoppen met zenuwachtig aan mijn oorlel te plukken. En dan voel ik de twijfel mij verder bekruipen, gelijk een langzaam breder uitzaaiende kanker.

Is er wel een begin aan deze geschiedenis? Ik trappel rond in een eindeloze cirkel, het einde is evengoed het startpunt. Alle lijnen vloeien wazig door mekaar. Ze zijn onderling, onlosmakelijk verbonden. Één wirwar van plaatsen en gebeurtenissen. Trekt ge aan een van de draadjes, dan zet ge

het hele netwerk in beweging en de boel raakt nog meer in de war.

Dat zijn natuurlijk al serieus wat zinnen waar ge een stevige kluif aan hebt, die ik zomaar te grabbel gooi.

Schrijf ze dan toch op, mijn woordenslaaf! Schrijf, en verwacht niet van mij dat ik lijnrecht van A naar Z ga.

Dat kan ik niet.

En daarbij, ik heb mijn eigen alfabet.

Moeten we niet allemaal eten en slapen en drinken en poepen, de ene wat meer en beter dan de andere... Allemaal hebben we de zonde meegekregen van bij onze geboorte, ze zit klaar en het is wachten tot ze naar buiten komt.

Ik wil die gedachten niet. Om ze te verdrijven moest ik van mijn moeder warme, gesuikerde melk drinken, met een afgestroken lepel pure honing. Maar waar vindt ge die nog!

En weer gaat een dag voorbij. Ik glijd in mijn sloffen en schaats zonder de voeten op te heffen over de planken vloer. Ik luister ademloos naar de stilte die zeer doet aan mijn oren, en die ik tezelfdertijd niet kan missen.

Ik druk mijn voorhoofd zo hard ik kan tegen de kleine ruiten van de deur aan. Het dessin van de deur staat, zo zie ik in de spiegel die steeds meer liegt, op het vel van mijn voorhoofd gedrukt; het lijkt wel een vurige tatoeage.

Schuldbelijdenis en boetedoening, twee zulke schone woorden. Ik onderdruk een opkomende rochel, want ik wil de oude koperen kwispel van mijn vader niet vuilmaken.

Het is donker in mijn kamer.

Zo is het goed.

Niet één streep zonlicht krijgt de kans om onder de deurkier naar binnen te glijden. De heen en weer zwiepende lamp aan het plafond is kapot, de klusjesman zal toch eens een nieuwe

moeten komen indraaien. Als hij eindelijk zijn luie kont opheft en zijn kaartspel waar hij godganse dagen patience mee speelt voor een ogenblik aan de kant wil leggen.

Maar het baat niet om aan te dringen, hij doet toch zijn goesting. En ik weiger om Jakob om hulp te vragen, want dan sta ik bij hem in het krijt.

Mijn voeten schuiven verder. Ze leiden hun eigen leven. Lijden hun eigen leven. Mijn lijf volgt. De gang is lang, en leeg. Gelukkig. Niemand die mij tegenhoudt, niemand aan wie ik verantwoording moet afleggen. Niemand die mij vraagt: ‘Hoe is ‘t?’, en het antwoord niet afwacht.

De kruimels van het ontbijt liggen nog op de tafels. Onweerstaanbaar voor de dikke Spaanse vliegen die brommend in het rond cirkelen.

Loom veeg ik de kruimels op de grond, duw ze met mijn versleten pantoffels verder van mij af tot in de hoek van de kamer, onder het tapijt.

Heel beleefd – ik kan een echte dame zijn als het moet! – groet ik vanuit het deurgat van de eetkamer naar de nieuw binnengekomen vrouw die nog onwennig en zoekend passeert op weg naar haar kamer die ze niet meer terugvindt. Op weg naar dat paar armzalige meubeltjes dat ze heeft mogen meenemen, in een hopeloze poging om de herinnering aan thuis levendig te houden.

Wat zeg ik, vrouw. Verdorde oude wijven zijn het hier allemaal, als ge ze met een lucifer zoudt aansteken zouden ze in één hoge giftige droge vonk opbranden.

Mijn kleren wegen zwaar. Ze lijken wel een loden omhulsel, maar ik zweer bij mijzelf dat ik dapper zal zijn. Ik ga ze niet van mijn lijf rukken, niet vandaag. Niet nu het weer wat beter met mij gaat.

Ik moet dringend ophouden met naar die verdomde stilte te luisteren. Stilte die gelijk een gladde adder langs de grote poriën van mijn huid mijn weerloze cellen binnendringt. Ik snak naar geluid, al was het maar het doffe ploffen van mijn zwaar neersmakkend skelet op de pas geboende vloer. De geur van de zeep grijpt zich met weerhaken in mijn zwakke neusgaten vast.

Ik laat de gewrichten van mijn vingers tegen mijn voorhoofd kraken, dat brengt mij wat tot rust. Ik kan het maar één keer met elk gewricht en dan moet ik wat wachten.

Het ongeduldig toeteren van een boot bij de sluis breekt het dunne ijsvlies van de rust. Mijn hand speelt afwezig met een uitgedroogd stuk rammenas dat al veel te lang in mijn kast ligt.

Ik heb dikwijls last van een opgeblazen maag. Dit oud middel van mijn grootmoeder helpt prima, maar ze vergat erbij te zeggen dat rammenas ook winderigheid veroorzaakt. Het serpent, ze deed er natuurlijk om. U wel helpen, maar het toch niet kunnen nalaten om bij het zalven ook meteen te slaan.

Ik moet mijn geheugen echt pijnigen om eens positiefs over dat schepsel te zeggen. Akkoord, ze maakte lekkere roomijs, ze had een kistje met prachtige parels. Maar die zijn bij haar dood mysterieus verdwenen. Ik wilde dat ik ze verstoppt had, ik heb meer dan eens de kans gehad maar niet gedurfd.

Met volgehouden aandacht bestudeer ik het laatste stukje rammenas. Gekloofd en pezig ligt het te verschrompelen.

Is het groente of fruit? Met zulke vragen kan ik eindeloos bezig zijn. Mijn encyclopedie zal ongetwijfeld snel uitsluitsel brengen, maar ik wil dit mysterie door logisch nadenken zelf oplossen.

Stefaan Van Laere (°1963) schrijft al heel zijn volwassen leven. Omdat hij het niet laten kan, en intussen is het een vanzelfsprekendheid geworden. Naast journalistiek werk en non-fictie vloeien ook op tijd en stond thrillers en romans uit zijn pen.

‘Een drang naar weerloos zijn’ is een bewerking van een eerdere tekst die volgens de auteur eindelijk op punt staat.

Nu: een naamloze kamer, een oude vrouw met haar herinneringen.

Is er iemand aanwezig die luistert?

Vroeger: een dominante vader, rechtlijnig in zijn koppigheid.

Een speelbal in de grillige maalstroom van de eigen kleine geschiedenis. Waarin macht verzandt in onmacht. En het kiezen voor de verkeerde kant noodlottige gevolgen heeft.

De metronoom van het leven tikt heen en weer, traag maar ongenadig. Hoelang houdt ze het nog vol, met een hoofd vol woorden? Hoelang nog het verzet?

